

Mark Scheme

Important Notice

Mark schemes have been issued on the basis of **one** copy per Assistant Examiner and **two** copies per Team Leader.

0513/1 Reading

Question 1

- (a) Eski Beşiktaşlılar mahalle ve komşularına karşı duyarlılıkları nasıldı? Düşüncenizi pasajdan örneklerle destekleyin. [3]
- iyi ve kötü haberlere “kimse ‘bana ne’ demezdi”
 - komşularından kolayca rahatsız olmazlardı “yanındaki komşuyu rahatsız etmezdi”
 - “İhtiyarların canı sıkılmazdı” (Bu konuda aday paragraftan soruya uygun bir yorum getirirse)
 - Mahallenin sorunları ortaklaşa çözüldü. “sokak, kaldırım, lağım, çeşme tamiri hep birlikte yapılır, her şey bir arada olurdu”.

Yukarıdakilerden herhangi biri için 1 not verin, toplam 3 not.

- (b) Eski Beşiktaş’taki yapıların çoğunluğunun ortak özellikleri nelerdi? [2]
- Evler iç içeydi, küçüktü, kırık döküktü, çerden çöptendi.
 - (kıyılardaki yalılar ile sırtlara kondurulmuş ve bakımsızlıktan orası burası dökülen köşkler, konaklarla birlikte) neredeyse tüm Beşiktaş ahşaptan ibaretti.
- Yukarıdakilerin her biri için 1 not verin.*

- (c) Yazarın “bu gelişim Beşiktaş’ın yanı başında ve ondan çok uzaktaydı” sözleriyle ne demek istediğini kendi sözcüklerinizle anlatın. [2]

tüm çevre semtlerde değişiklikler oluyordu fakat Beşiktaş aynı kaldı/hemen yanı başında olup bitenden çok farklı bir dünyada yaşıyordu
Cevap yalnızca pasajdan kopya ise not vermeyin.

- (d) Beşiktaş’ın padişahların gözdesi olduğu dönemdeki görkemli halini tasvir edin. [4]
- aristokrat bir coğrafya birçok saray / güzel doğa – korular, ırmak gibi akan boğaz/ Lale devrinin şamatalı ve rengarenk hayatı- kaplumbağalar/ eğlence - sazlı sözlü şenliklere**

- (e) Pasaja göre Beşiktaş’a yeni yerleşenlerin çoğunu kimler oluşturuyor? [1]
- Taşradan İstanbul’a göçenler- “Taşradan İstanbul’a yönelen yoğun göçten Beşiktaş da nasibini aldı.”**

- (f) Pasaja göre eski Beşiktaş’ı tamamıyla yok olmaktan kurtaran nedir? [1]
- Son zamanlarda insanların eskiye ve geçmişe duydukları ilgi. “Son yıllarda eskiye dönük bir ilgi canlanmış olmasaydı”**

- (g) Beşiktaş’a uygulanan değişiklikleri bir “kuşatma” olarak tanımlayan yazar 5 ve 6. paragraflarda bu tanımları nasıl destekliyor? [5]

Yazar “plazalar sıra sıra dizildi” gibi bir ifadeyle askerleri hatırlatan bir betimleme yapıyor, “saldırganlık”, “güç gösterisi”, “silip süpürdü”, “ufaladı” gibi sıfatlarla bir savaş tablosu çiziyor ve “ezilirken”, “ayakta kalması mümkün olabilir miydi” sözleriyle Beşiktaş’ın yenilgisini anlatıyor.

- (h) Pasajın tümüne göre sizce yazar Beşiktaş hakkında neler hissediyor? Düşüncelerinizi pasajdan yararlanarak destekleyin. [2]

Yazar eski Beşiktaş'a özlem duyuyor. Eski Beşiktaş'ı tercih ettiği "Bugünkü kahhar* kalabalıktan, trafik keşmekeşinden eser yoktu Beşiktaş'ta ve stres nedir, ruhsal bunalım nedir tanımazdı Beşiktaşlılar." sözleriyle anlaşılıyor. Demek ki yeni Beşiktaş'ı çok kalabalık, trafiğini çok sıkıntı verici, yaşamı genelde çok stresli buluyor. Beşiktaş'ın şaşalı günlerini arıyor. Değişikliklerin çok "saldırganca" olduğunu düşünüyor. Yok olan doğal güzellikleri ve binalarla dolan yeşillikleri arıyor. 5 ve 6. paragraflarda gelişmeleri "savaş"a benzetiyor.

Yazma becerisi için: Dilin doğruluğu (5 not), ortak tablo için müfredata bakın.

Question 2

Yazma: Yazma becerisi ortak notlama anahtarı için müfredata bakın: Üslup ve Organizasyon (5 not), Dilin Doğruluğu (5 not).

Okuma: Okuma için toplam 15 not. Pasajlardan alınmış ve sorunun cevabıyla ilgili her noktaya 1 not vererek elde edilir: Uygun noktalar aşağıdakiler gibidir.

- Evlerin çoğu ahşaptı.
- Bir tek Osmanlı hükümet yapıları, saraylar, dini ve sosyal yapılar taştan yapılmış ve büyüktü.
- Türk evi genel çizgileriyle uzun yılların deneyiminden süzölmüş bir üründü.
- Evler iç içeydi, küçüçüktü.
- Sokaklar şimdiki gibi cetvelle çizilmiş gibi değildi.
- Eskiden "evi yaratanlar, "insan fani olduğuna göre mala tamah etmeye değmez" diye düşünürdü.
- Ev de insan gibi yaşlanmalı ve yok olmalıydı. Bu özelliğiyle evler gerçekçi ve devrimciydiler.
- Bu evlerin malzemesi, teknolojisi ve ustası belliydi. Bir yangında kül olan koca mahalleler çok kısa zamanda tekrar yapılabiliyordu.
- Depreme dayanıklı, nefes alabilen yapıları,
- Konforlu değillerdi.
- Tamamen mangalla ısınmaya göre tasarlanmış, ısıya karşı yalıtımsız evlerdi.
- Bütün ahşap ve kagir yapılar korular, bahçeler, bostanlarla çevriliydi.
- İşlevi, rengi, dokusu, biçimiyle bu çok farklı iki yapı türü; denizi, boğazı, ormanı, tepeleriyle ünlü o kentte birleşince çok özel, sihirli bir çevre oluşmuştu.
- Batı uygarlığının benimsenmeye başlanmasıyla ahşap evler de değerlerini kaybetmeye başladılar.
- Yangınlara karşı çare olarak yasa gereği kagir binalar yapılmaya başlandı.
- Yangınların ardından yeni parselasyon düzenine göre cetvelle çizilmiş gibi düz caddeler üzerine göre çok katlı, sıra evler yapıldı.
- Yaşama biçiminin değişti – evlerde konfor aranır oldu.
- Aileler küçüldü, çekirdek aile - evden çok daire gereksinimi doğurdu.
- Ahşap kaynakları azaldı, kereste pahalandı.
- İstanbul'a göç akını da yeni konut ihtiyacını artırdı.
- Arsa değerlendirildi, müteahhitler küçük ahşap evin arsasına çok katlı apartmanlar dikip arsa sahiplerinin değişen ihtiyaçlardan kaynaklanan parasal sorunlarını çözdüler.
- Şehrin içindeki bütün yeşil alanlar kayboldu, her yer dev binalarla doldu.
- Artık yaşam felsefesi de değişmiş, "insan fani ama mülk kalıcı" görüşü benimsenmişti.